

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

**Нагернюк Д. В., к.е.н., старший
викладач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Уманського національного
університету садівництва**

Процеси соціально-економічних трансформацій, що відбуваються в аграрному секторі економіки України, зумовлюють пошук нових нетрадиційних організаційно-правових форм підприємництва, спрямованих на забезпечення економічного зростання. Одним із пріоритетних шляхів подолання кризи, що склалася в аграрному секторі, є активізація сільського населення до підприємницької діяльності в невиробничій сфері сільського зеленого туризму. Для цього наша держава має всі умови: природні (зокрема різноманітні і мальовничі ландшафти, клімат, унікальні природні заповідники), культурні (наявність культурних та історичних пам'яток світового значення), етнічні (багаті народні звичаї, національна кухня).

Важливою проблемою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є відсутність чітко сформульованої державної політики щодо сільського туризму й системи нормативно-правового забезпечення цього виду туристичної діяльності. Відсутня сприятлива законодавча база для розвитку сільського зеленого туризму. На рівні законів не визначено статус господарів, які приймають на відпочинок туристів та немає термінологічної єдності.

Варто відмітити, що згідно з Законом України «Про туризм» від 15.09.1995 р. «сільський туризм» – це самостійний вид туризму, який не ототожнюється з «зеленим», а «зелений туризм» – є синонімом екологічного туризму [1]. Водночас у інших нормативних актах, а саме: Законі України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р., Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17.06.2004 р., Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку туризму

на 2002-2010 роки» від 29.04.2002 р., Указі Президента України «Про основні засади розвитку соціальної сфери села» від 20.12.2000 р., Указі Президента України «Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 р.» від 10.08.1999 р. тощо – вживається термін «сільський зелений туризм» [2].

Необхідно законодавчо закріпити усталені визначення базових положень і термінів (сільський, аграрний, зелений туризм, зайнятість у сфері сільського туризму, агротуристична оселя), чітко розмежувати поняття підприємницької і підсобної діяльності в сфері сільського туризму, забезпечити закріплення певних пільг та преференцій (сплата податків, оплата комунальних послуг, електроенергія тощо) і встановлення ефективних регуляторів, запровадження яких сприятиме активізації його розвитку. Складність у визначенні породжується тією обставиною, що це багатогранна, міжсекторальна діяльність, яка зародилась і є більш поширеною на урбаністичних територіях. У сільській місцевості туристична діяльність набуває принципово інших ознак і є дієвим механізмом розвитку села, тобто важелем політики сільського розвитку.

Серед інших проблем, які перешкоджають успішному розвитку сільського туризму, є: політико-економічна нестабільність; наявність тіньової сфери діяльності; неефективне податкове регулювання; неналежна освітня та організаційна підготовка сільських господарів; відсутність маркетингової та рекламної стратегії; невисока привабливість іміджу України в очах іноземців; – недостатньо розвинута інфраструктура.

Перешкодою на шляху розповсюдження ідеї сільського зеленого туризму є відсутність інформаційно-консультаційного забезпечення селян. Досить часто сільський туризм ототожнюють з високо прибутковим бізнесом. Проте туристичні послуги у сфері сільського зеленого туризму не обов'язково належать до підприємницької діяльності. Стаття 1 Закону України «Про особисте селянське господарство» [3] визначає використання майна садиби, зокрема, для надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, як діяльність, що не є підприємницькою.

Така діяльність може здійснюватися без створення юридичної особи в рамках особистого селянського господарства індивідуально або з залученням інших членів родини, які спільно проживають. Ці послуги можуть включати також реалізацію надлишків власної сільськогосподарської продукції, що також не потребує реєстрації як підприємців.

Успішно вирішити наведені проблеми, активізувати туристичну діяльність в сільській місцевості та значно збільшити приплив туристів можливо за наявності партнерських стосунків влади, бізнесу та професійних громадських організацій, діяльність яких пов'язана з розвитком сільського туризму, сільськогосподарських дорадчих служб, а також власників агротуристичних осель та їх добровільних об'єднань у різних сферах – з метою розроблення і впровадження ефективних регуляторів залучення і використання туристичних ресурсів сільської місцевості та створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту.

Перелік використаних джерел

1. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р. // ВВР. – 1995. – №31. – С. 24-30.
2. Про сільський аграрний туризм: Проект Закону України від 20.07.2009 . [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 № 742-IV – ВВР, 2003, № 29, ст. 232 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/742-15>.